

Motion till riksdagen 2008/09:Sk463

av Åsa Lindestam m.fl. (s)

Tullverkets arbetsområde i Norrland

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Tullverkets allmänna verksamhet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Tullverkets verksamhet i norra delen av landet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att gränsskyddet genom antalet tullstationer och anställda i den norra delen av landet ses över i stället för att skäras ned.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att Tullverkets och Polisens arbets- och ansvarsfördelning i fråga om trafficking ses över så att denna effektivare kan bekämpas.¹
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tullpersonalens egenskydd ses över liksom skyddet för deras anhöriga.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att samverkan med Norge och Finland utökas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tullens samarbete med andra myndigheter och övriga samhället utökas.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Tullverkets investeringsanslag ses över på grund av merkostnader för CTS.

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkande 4 hänvisat till JuU.

Motivering

Den 29 januari 2008 presenterade en arbetsgrupp inom Tullverket ett besparingsförslag för tullen på 500 miljoner kronor fram till år 2012. Internutredningen med dess nedskärningsförslag hade beställts av generaldirektören, och arbetet hade letts av den biträdande generaldirektören.

Förslaget innebar att stora delar av landets gränser skulle lämnas helt oövervakade eftersom uppemot 300 tjänster föreslogs försvinna. Flera av Sveriges hamnar och flygplatser skulle, om besparingarna genomfördes, mista en seriös tullbevakning. En effekt av detta skulle givetvis då bli en kraftigt ökad smuggling över de platser där kontrollerna avvecklades eller drogs ned. Utredningsförslaget ledde direkt till oro bland allmänheten och personalen.

Regionala socialdemokratiska riksdagsledamöter och s-ledamöter i skatteutskottet besökte de hotade orterna och i kammaren lämnades en rad socialdemokratiska frågor och interpellationer om tullens framtid. Detta resulterade även i en omfattande mediedebatt. Finansministern som är ansvarig för tullfrågorna inom regeringen vägrade från det att rapporten blev känd i december fram till i mars att ge något besked om regeringen avsåg skjuta till några pengar till tullen. Skatteutskottets s-grupp tog ett utskottsinitiativ den 20/2 då det inte fanns något intresse från borgerligt håll i skatteutskottet att gemensamt lyfta frågan. Utskottsinitiativet behandlades och röstades ned av den borgerliga majoriteten på förmiddagen tisdagen den 11/3. Några timmar senare tillkännagav Anders Borg att tilläggsbudgeten skulle innehålla ett förslag på mer pengar. En mycket omfattande interpellationsdebatt om Tullverket skulle dessutom hållas på kvällen den 11/3. Den debatten genomfördes också även om finansministern då inte ville precisera sig i miljoner eller om de hotade tullorterna. Till saken hör också att vi socialdemokrater redan i vårt budgetalternativ för 2008 på hösten 2007 föreslagit mer pengar till Tullverket än regeringen åren 2008–2010. Detta röstade den borgerliga majoriteten, inklusive skatteutskottets borgerliga ledamöter, emot i kammaren i december 2007.

De borgerliga riksdagsledamöterna, inte minst de i skatteutskottet, förnekade alltså behovet av mer pengar till Tullverket – trots att de egentligen visste att behovet fanns. Det var först efter flera månaders starkt tryck från oss i oppositionen som det äntligen kom ett uppvaknande från regeringen och finansministern i tilläggsbudgeten den 15 april föreslog 50 miljoner i budgetförstärkning till tullen. Ett besked som vi socialdemokrater naturligtvis välkomnade fast det fortfarande är väldigt oklart hur pengarna kommer att användas och om den hotade tullverksamheten kommer att räddas. Vi upprepar därför i den här motionen de argument vi framförde i vår tidigare motion om tullen i september 2007.

Tullverket har två uppgifter, att hantera tullar, skatter och andra avgifter samt att upprätthålla ett effektivt gränsskydd för ett tryggt och säkert samhälle. Det finns två verksamhetsområden, dels effektiv handel, dels brottsbekämpning.

Fel! Okänt namn på

Inom brottsbekämpningen styrs halva Sverige från Göteborg, nämligen den norra delen av Sverige, till ytan den största delen. Inom Sundsvall/Gävleområdet finns 29 hamnar varav 21 med tredjelands trafik, ca 4 000 fartygsanlöp från utrikes ort. Sveriges tredje största containerhamn finns i Gävle, där ingen tullpersonal finns. Flygplats finns i Östersund, Sundsvall, Skellefteå, Umeå och Örnsköldsvik med chartertrafik från Turkiet, Bulgarien, Thailand och Spanien. Även Arvidsjaur behöver kontrolleras ibland. Ett stort antal gränsövergångar till Norge och Finland finns av vilka flera, enligt internutredningen, skulle ha lagts ned.

Allt detta innebär att uppdraget för att bekämpa brott innehåller en rad arbetsuppgifter. Kontroller av fartyg och visitationer av anställda ombord, kontroller på flygplatser, spaningsverksamhet, gripanden, husrannsakingar i samband med tullbrottslighet, punktskattekontroller i hamnar och efter väg, kontroller på postterminaler för utrikespost och exportkontroll på bidragsgods – för att räkna upp några exempel.

Tullverket samverkar också med andra myndigheter som Kustbevakningen, Polisen, Åklagarkammaren, Skatteverket och Jordbruksverket.

Ett stort antal beslag visar att det till och genom Norrland kommer mycket smuggelgods: narkotika, cigaretter och alkohol. Tillgången är god på cannabis, amfetamin, benzodiazepiner och GHB i Norrland och även på ej narkotikaklassade preparat som GBL och Tradolan. Till och med kat har hittats vid tillslag i norr. Det ökande inslaget av trafficking gör att tullen behöver samverka mer med polisen för att hejda denna brottslighet och att ansvarsfördelningen mellan tull och polis bör ses över. Ett antal tillslag där tullens personal kan ana att de människor de hittar idag i lastbilar eller på annat sätt resulterar i att de får arbeta för att fördröja att fordonet lämnar tullområdet och invänta att polis kommer. Detta torde vara enklare i områden där polis finns, men i våra delar av landet saknas polisväsendet på många platser och att invänta hjälp från annan ort kan innebära en väntan på förstärkning från polis i timmar.

En grov uppskattning är att Tullverket tar ca 5–10 % av de varor som smugglas in i Sverige och 100–150 miljarder kr/år undandras från staten i skatter och avgifter. Insugglingen av narkotika och liknande preparat utsätter våra ungdomar för frestelser att prova på, med risk att hamna i ett livslångt beroende. De som därigenom fastnar i beroendet dras in i annan brottslighet för att finansiera sitt missbruk.

Personskyddet brister också vid mindre tullstationer. Personalen gör fler arbetsuppgifter och exempelvis den tid de är spanare har de inte tillgång till vapen. Några i personalen har blivit hotade både för egen del och även deras familjer. Detta har lett till ett antal uppsägningar på egen begäran, då ställningstagandet visat att yrket innebär för stor risk.

Samverkan från tullens sida sker även med näringslivet, och här skulle än mer kunna utvecklas för att få bukt med brotten. Information till företag, organisationer och allmänhet om narkotika, dopningsmedel och hälsofarliga varor ger resultat. Samarbete med Norge och Finland sker en gång per år i form av "Mittnorden". I vårt norra område ökar trafiken tack vare satsningar i Kiruna och vid gränsen till Finland och snart står vi inför att Barents hav blir ett attraktivt område för utvinning av bl.a. olja. Idag jobbar Tullverket an-

Fel! Okänt namn på

norrlunda än tidigare då man nu vill öka träffprocenten och därmed göra fler och större beslag. Detta har inneburit bl.a. anställningsstopp och att Norrland utarmas.

Att undanröja brottslighet är inte bara att ta fast de smugglare som just nu utövar brott, utan till stor del även att avskräcka presumtiva smugglare genom att göra "sök" på långtradare och fartyg och därmed i avskräckande syfte sprida budskapet att "här är vi noga vid anlop till Sverige" är nödvändigt för att få ner brottsstatistiken. Effekten kommer att synas på lång sikt.

I Tullverket pågår utveckling av ett nytt datasystem, CTS, Custom Trade System, som avses att bli ett med EU-staterna helintegrerat elektroniskt deklARATIONssystem som skall kunna ta emot och skicka vilken typ av information och meddelande som helst mellan EU-stater. Systemet skall också kunna skicka och ta emot all sorts information och meddelande till och från importörer och exportörer m.fl. samt till och från andra myndigheter och i den interna användningen i Tullverket.

Tulledningen har dragit tillbaka sitt omorganisationsförslag. Vi socialdemokrater tror, som tidigare nämnts, att det ändå finns anledning att följa vad som händer i Tullverket. Vi är bestämda motståndare till en utarmning av de mindre tullstationerna i Sverige och ett helt "tullfritt" Norrland. Kampen mot organiserad brottslighet sägs vara en prioriterad fråga för regeringen, däri måste även Norrland inkluderas. Annars finns det en risk för att den organiserade brottsligheten använder det obehövade Norrland som inkörsport i Sverige för olika illegala varor. Det vore en olycklig utveckling.

Stockholm den 3 oktober 2008

Åsa Lindestam (s)

Kurt Kvarnström (s)

Lars Mejern Larsson (s)

Marie Nordén (s)

Lars Lilja (s)

Lars U Granberg (s)

Susanne Eberstein (s)